

Birinci kitap

برہمی کتاب

Terbiye Dersleri

تربیه درس‌لری

Yazan

Diyadin İşleri Reisiği
Müşavere Hey'eti'ni
indan "Köy hocası"
gazetesi sahibi
Ali Vahit

یازان

دیانیت ایشلری رئیسیگی
مشاوره هیئتو اعضاءدن
کوی خوجاسی عزتمسی
ساحی مرغانی زاده
علی وحید

Hakimiyeti Milliyet Matbaası

آقصره : حاکمیت ملیه مطبعه‌سی

1928

۱۹۲۸

Birin kitap

برنجی کتاب

Terbiye Dersleri

تربیه درس‌لری

Yazan:

Diyânet İşleri Reis-
liđi Müşavere Hey'ti
âzasından «Köy ho-
cası» gazetesi sahibi
Ali Vâhft

یازان

دیانت ایشلری رئیس‌لی
مشاوره هیئت‌ی اعضا-
سندن کوی خوجاسی فزته‌سی
صاحبی مریدی زاده
علی وحید

Hakimiyeti Milliye Matbaası

1928

۱۹۲۸

سلاملاشماق

سلاملاشماق پك بويوك وچوق اهميتلى بر شيدر .
بربريمزله كوزل چكىنمه نك اك برنجى شرطيدر .
بوساده صوفولر خرجى دكل ، بلكه هر كسك هر
زمان كندينه مال ايدينه چكى بر وظيفه در . سلام
بوكون دنيانك هر طرفنده يرلشمش ، كوكلشمش
وهيچ موداسى كچمز بر عادت اولشدر . صره سى
كلنجه يوليله اركانيه سلام ويرمه مك قابالقدر . هله
ويربلن سلامى بر عذر يوقكن آلامق حرامدر ،
چوق بويوك بر عيدر .

سلام اهميتسىز برشى مش كى كورونور اما اونك
يوزندن نه محبتلر قاينار ، نه دوستقلر طوغاز . سلام
ويرمه مك ، سلام آلامق يوزندن ده نه كينلر طوتولور ،
نيجه فناقلره سييت ويريلير .

selâmlaşmak

Selâmlaşmak, pek büyük ve çok ehemmiyetli bir şeydir, birbirimizle güzel geçinmenin en birinci şartıdır, bu sade sofular harcı değildir, belki herkesin her zaman kendine mal edineceği bir vazifedir. Selâm bugün dünyanın her tarafında yerleşmiş, kökleşmiş ve hiç modası geçmez bir âdet olmuştur. Sırası gelince , yolu ve , erkânı ile Selâm vermemek kabalıktır, hele verilen selâmı bir özür yokken almamak haramdır, çok büyük bir ayıptır.

Selâm, ehemmiyetsiz bir şeymiş gibi görünür ama onun yüzünden ne muhabbetler kaynar, ne dostluklar doğar. Selâm vermemek yüzünden de ne kinler tutulur, ne fenalıklara sebebiyet verilir.

انسان دیدیکک طاتلی دیل ، کولر یوز مفتونیدر .
آدامک کوکلی بونرله آولانیویریر . باقارسک قارشیدن
برذات کلیور ، سن اوندن پک التفات بکله میورسک .
هیچ آلدیریش ایتمدن اوننی کلوب کچیوره جک
ظن ایدیورسک . دیرکن اوزات طوتار ، سکا کوزله
بر سلام ویریر . اوزمان سن خوشلانیرسک . آرتق
او آدامه بر محبت باغلارسک . هیچ اولمازسه ایچکدن
اونک ایچون نه اینی آدام دیرسک .

نه وار نه اولدی ؟ اوزات سنک ایچون پارالمی
صاچدی ؛ سکا باغله ، باغچهلمی باغشلادی ؟ خایر
هیچ اوپله شیر یامادی . لکن سکا اهمیت ویردی ؛
بر سلامله سنک کوکلی آلدی . سن ده اوندن
خوشلانیر اولدک . بو بو قدرله قالماز ، صوکره بردها
راست کلیشکده بر سلام ده ، بر سلام ده دیرکن

İnsan dediğn tatlıdır, güleryüz meftunudur, adamın gönlü bunlarla avlanıverir . Bakarsın, karşıdan bir zat geliyor , sen ondan pek iltifat beklemiyorsun, hiç al-dırış etmeden gelip geçiverecek zannediyorsun, derken o zat tutar sana güzelce bir selâm verir , o zaman sen hoşlanırsın, artık o adama bir muhabbet bağlarsın , hiç olmazsa içinden onun için « ne iyi adam » dersin .

Ne var, ne oldu ? o zat senin için paralar mı saçtı; sana bağlar, bahçeler mi bağışladı ? hayır, hiç öyle şeyler yapmadı, lâkin sana ehemmiyet verdi, bir selâmla senin gönlünü aldı, sen de ondan hoşlanır oldun .

Bu, bu kadarla kalmaz, bir daha rasgelişinde bir selâm daha bir selâm daha derken

کونک برنده بر یرده بولوشوب مرحبالاشیرسکز .
دیرکن دیرکن بربریکترله کوزلجه بر احباب اولوب
چیقارسکز . انسان بر سلام یوزندن نیجه فیمتلی
احبابلر پیدا ایدر .

شیمدی برده بونک عکسنی دوشه نهلم . کنندیسندن
سلام اومدینک بر کیمسه ؛ سنک یانکدن اوله بر
چالیم ، بر قورومله کلوب چکیور . هیچ آلدیریش
ایتمیور . سن بو حاله قارشى قیزارسک ، طوتولورسک
« هله شوکا باق ! بنی آدام یرینه قویوبده بر سلام بيله
ویرمدی ، دیرسک . آلاجفک اولسون ، دنیانک
اوجی اوزوندر ، ديه او آدامه قارشى دیش
بيله رسک .

بو بویله اولمالی اما ؛ او سلامسز آغا ایشته
بوکا سبب اولور . سکا زورله کین طوتدیرد ،
خوشوندی باغلاتدیرد . حالبوکه بز بر بریمزه قارشى
بویله می اولاجقدق ؟ مسلمانلقده چالیم ایتک ، قوروم

günün birinde bir yerde buluşup merhabalaşacaksınız. Derken derken birbirinizle güzelce bir ahbap olup çıkarsınız . İnsan bir selâm yüzünden nice kıymetli ahbablar peydahlar .

Şimdi bir de bunun aksini düşünelim: kendisinden selâm umduğun bir kimse senin yanından öyle bir çalım, bir kurumla gelip geçiyor, hiç aldırış etmiyor . Sen bu hâle karşı kızarsın, tutulursun, « hele şuna bak, beni adam yerine koyup ta bir selâm bile vermedi » dersin « Alacağı olsun, dünyanın ucu uzundur » diye o adama karşı diş bilersin .

Bu, böyle olmamalı ama, o selâmsız ağa işte buna sebep olur , sana zorla kin tutturur, hoşundu bağlattırır . Halbuki biz birbirimize karşı böyle mi olacaktık ? müslümanlıkta çalım etmek, kurum

صائمق ، باشقەلرینی هیچە صایمق وارمیدر ؟ بربرینه
کین طوتوب دیش بیلە مک هیچ بزە یاقیشاجق بر
شیمیدر ؟ بویله شیلر هپ بلارک آناسیدر . بویوزدن
پیک تورلو فلاکتلر چیقار .

ایشته بونک اپچون تا کریمز بزە قرآن کریمنده
ترپه درسی ویریور . سلام ویرلدیکی زمان کوزل
کوزل سلام آلامزنی امرایدیور . بویله لکله ادب
اوکره تیور ، برچوق فناقلرک اوکی آلماسنک یوللرینی
کوستریور . پیغمبر افندیمزده بو اوغورده چوق .
چالیشیور . دایما سلام ویریور ، سلام آلیور ؛ سلام
سلام کونده ریور ، سلام کتیریور . هر کسی کوزل
وزل سلامه آلیشدریور . هر کسی بربرینه
ایصیندیروب دوست ایتمه نك سیلرینی حاضر .
لایور . حتی چوققلرله بیلە سلاملاشیور . بویله لکله
هم کوچوکلره ، هم بویوکلره کوزل بردرس ویریور ،
کوزل بر اورنک اولیور .

satmak, başkalarını hiçe saymak var mıdır ? birbirine kin tutup diş bilemek hiç bize yakışacak bir şey midir ? böyle şeyler hep belâların anasıdır, bu yüzden bin türlü fenalıklar çıkar .

İşte bunun için Tanrımız bize kur'ani keriminde edep öğretiyor, ve terbiye dersi veriyor, selâm verildiği zaman güzel güzel selâm almamızı emrediyor, böylelikle bir çok fenalıkların önü alınmasının yollarını gösteriyor. Peygamber Efendimiz de bu uğurda çok çalışıyor, daima selâm veriyor, selâm alıyor, selâm gönderiyor, selâm alıyor, herkesi güzel güzel selâmlandırıyor, herkesi birbirine selâmlandırıyor, insanların sebepleriyle, çocuklarla bile selâmlanarak hem küçüklere güzel bir ders bir örnek oluyor .

حضرت انس ؛ بن چوجوق ایکن دیور :
« اویمک اوکنده اویناردم . بمضی باقاردم ، پیغمبر
افندیز کلیرلردی . « السلام علیکم ایها الصیان ، دیه
بزه سلام ویررلردی ، صکره بنم الیمی طوتوب بکا
بر ایش بویورلردی . بنی برشی ایچون بریره کونده-
ریرلردی . کندیلری ده بن کلنجه یه قدر اوراجقده
دیوارک کولکه سنده اوطوروب بنی بکلرلردی .

آغالر ، بکلر ؛ کورپیورمیسکز پیغمبر افندیمزک
تراکتی ؟ . بر چوجوغه بر ایش بویورولاجنی وقت
نه یاپیلیرمش . نصل ایدیلیرمش ؟ . حاشا دکل بورایه به ! .
دیه سوزه باشلامیورلر . « یومورجاقلر ، سزه اویون
نه ایمش ؟ . دیه اونلری آزارلایوب حاشلامیورلر .
چوجوقلرک اویون اوینامالرنی ده خوش کورپیورلر .
اونلره بر قیمت ویریورلر . اونلری آدام یرینه قویوب
ایمک اولاکوزجله برسلام ویریورلر . صوکره بر ایش
بوراجقلری چوجوقلک الندن کوزل کوزل طوتوب

ma
isindir
i hazırly
selâmlaşy
kere hem
riyor

Hazreti « Enes » ben çocukken, diyor, evimin önünde oynardım. bazen bakardım . Paygamber Efendimiz gelirlerdi. « Esselâmü aleyküm eyyühessıbyan» diye bize selâm verirlerdi, sonra benim elimi tutup bana bir iş buyururlardı, beni bir şey için bir yere gönderirlerdi, kendileri de ben gelinceye kadar oracıkta, duvarın gölgesinde oturup beni beklerlerdi.

Ağalar' Beyler! Görüyor musunuz, Peygamber Efendimizin nezaketini? bir çocuğa bir iş buyurulacağı vakit ne yapılırmış? nasıl edilirmiş? haşa , « Gel buraya be!» diye söze baslamıyorlar, «yumurcaklar, size oyun neymiş?» diye onları azarlayıp haşlamıyorlar , onlara bir kıymet veriyorlar, onları adam yerine koyup ilk evela güzelce bir selâm veriyorlar, sonra bir iş buyuracakları çocuğun elinden güzel güzel tutup

ديه جگړې ديوورل . اويوندن آريلان او
چو جونغی او ايشه کولکل خوشنغيله کوندریورلر .
کنديلريده هيچ کبر ايتمه رک اوراده بر کولکه ده
اوطوروب چو جونغک کلمسني بکله يورلر . بونلر هب
بزه برر درسدر . پيغمبر افنديزه کوره چو جونغک
قيمتی نه اولديغنی شيمدی سويلکه قالدسه م سلام
بھشی قالير . بزم پک خور کوردیکمز شيلردن بری ده
چو جوقدر . هله شيمدی بز سوزيمزه دوام ايده لم .
بر کون پيغمبر افنديمز اصحابندن بعضيلرينه قارشى
« سز ايمان ايمه دجه جته کير مزسکمز . بر بریکزله
سويشم دجه ده ايمان ايتمش اولمازسکمز ! بن سزه بر
چاره کوستره يمعی که اونى ياپارسه کز بر بریکزله سو-
پشیرسکمز ؟ » بويوردیلر . اصحاب کرام ده « اوت ،
کوستر يار سول الله ، دیدیلر .

diyeceklerini diyorlar,oyundan ayrılan o çocuğu o işe gönül hoşluğu ile gönderiyorlar, kendileri de hiç kibir etmiyerek orada bir gölgede oturup çocuğun gelmesini bekliyorlar. Bunlar hep bize birer dersi- tir. Peygamber Efendimize göre çocuğun kıymeti ne olduğunu şimdi söylemeğe kalksam selâm bahsi kalır. Bizim pek hor gördüğümüz şeylerden biri de çocuktur, hele şimdi biz sözümüze devam edelim:

Bir gün Peygamber Efendimiz eshaptan bazılarına karşı « siz iman etmedikçe, cennete girmezsiniz, birbirinizle sevişmedikce de iman etmiş olmazsınız, ben size bir çare göstereyim mi ki onu yaparsanız birtbirinizle sevişirsiniz» buyurdular. Eshabı kirrm da « E- vet' göster, ya resulâllâh dediler .

بونك اوزرينه ييغمبر افنديمزده ، بربريكزه سلام
ويريك ! ، بوورديلر .

باقيك؛ حديث شريفه دقت ايديك ! جنت ايمان ايله
الله چكيرمش . ايمانده محبته باغلي ايمش . محبتده
سلامله باشلارمش ..

نه طوغرو سوز ! بربريني سومهين ، بربريله
خوش چكينه يه نلرك ايمانندن نه خير كلير ؟ اويله ايمان
آدامي قولاي قولاي جتته نصل ايريشديرير ؟ ديمك
اوزاق اولسون ، يقين اولسون هر كس بربريني
سوه جك ، بربريني طوتاجق ؛ بويله لكه ملت سلامتي
بولاجق . يوقسه قاري قوجه ايله ، اولاد آنا بابا
الله ؛ قاردهش قاردهشله ، آرقداش آرقداشله ،
قومشو قومشو ايله ، محله محله ايله ، همشهرى
همشهرى ايله ، وطنداش وطنداشله سويشمزسه ،
خوش چكينمزه اوملك حالي نه اولورد ؛

bunun üzerine Paygamber Efendimiz de « birdirinize selâm veriniz! » buyurdular.

Bakın, hadisi şerife dikkat edin, cennet imanla ele geçermiş, iman da muhabbete bağlı imiş, muhabbet te selâmla başlarmış.

Ne doğru söz; Birbirini sevmiyen, birbiriyle hoş geçinmiyenlerin imanından ne hayır gelir? öyle iman adamı kolay kolay cennete nasıl eriştirir? demek uzak olsun, yakın olsun herkes birbirini sevecek, birbirini tutacak, böylelikle millet selâmeti bulacak, Yoksa karı, koca ile, evlat ana baba ile.. kardeş, kardeşle.. komşu, komşu ile.. mahalleli, mahalleli ile..hemşeri, hemşeri ile .. vatandaşı, vatan-daşla sevişmezse, hoş geçinmezse o milletin hâli ne olur?

بونی دوشونملى بزده بوتون ملتى برتک وجودمش
کې ياقچون مچون ممکن اولديغى قدر سويشمکه غيرت
ايتلى ز . آرادە آيرىلق ، غيرىلق براقامق اچون
سلاملاشمغه اهميت ويرملى ز . اويله ايسه آغالر ،
بکلر ! برطانيديغه مى راست کلدک ؛ سلام ويره جکز .
اويله آلديريش اتمه دن چکمک يوق . آرادە بردارغينلق
قيرغينلق اولمديغنى سلام ويرمکه آ کلاتيويره جکز .
بريره مى کيره جکز ، کوزل کوزل اذن آلاجغز ،
سلام ويره جکز . اويله ساللاپايدن کيرمک يوق .
قاوغا ، دوکوش اچون کلديکمزى همان سلام ويرمکه
يئلديره جکز .

برينه بر شيمى سويله يه جکز ، بر شيمى صوردا .
جغز ؛ ابتدا سلام ويره جکز . اويله طامدن دوشر
کې سوزه باشلامق يوق . اوکجه سلام

Bunu düşünmeliyiz de bütün milleti bir tek vücutmuş gibi yapmak için mümkün olduğu kadar sevişmeğe gayret etmeliyiz, arada ayrılık, gayrılık bırakmamak için selâmlaşmağa ehemmiyet ver meliyiz .

Öyle ise ağalar , beyler . . bir tanıdığa mı rasgeldik ? selâm vereceğiz, öyle aldırış etmeden geçmek yok, arada bir dargınlık kırgınlık olmadığını selâm vermekle anlatıvereceğiz .

Bir yeremi gireceğiz ?

Güzel güzel izin alacağız, selâm vereceğiz, öyle sallapatiden girmek yok, kavga dövüş için gelmediğimizi selâm vermekle bildireceğiz .

Birine bir şey mi söyleyeceğiz, bir şey mi soracağız? iptida selâm vereceğiz, öyle damdan düşer gibi söze başlamak yok , önce selâm

صوکره کلام . بر بردن قالقوب کیدیورمی یز؛ ینه سلام
ویره جگز . اوله بردن بره باشنی آلوب کیتمک
یوق . بر قیرغیناق فلان اولمادن کوزل کوزل کیتد
یکمزی سلام ویرمکله بیلدیره جگز .

پیغمبر افندیمز اولرینه کیرنجه ایلك ایشلری سلام
ویرمک اولورمش . صوکرده هر شیدن اول مسواک
طوتونورلرمش . ایکیسی ده ای شی . . اوکجه کوزل
بر سلام ویریورلر . او خلقنه حرمت ، محبت کوستر
بیورلر . اونلره قارشنی ، بر دارغینقلری اولدیغنی
بیلدیریورلر . صوکرده هان تمیزلکه باشلایورلر .

پیغمبر افندیمز اولرندن چیقارکنده ینه سلام
ویره رک چیقارلردی . کوکل خوشاغیله اودن آیرلد
قلیننی او خلقنه بیلدیرمش اونورلردی ، مسلمانلنی
کیسهیه ویرمز نیجه آداملر واردرکه اوه چهره ایله ،

sonra kelâm , bir yerden kalkıp gidiyor muyuz? yine selâm ver - ceğiz, öyle birdenbire başını alıp gitmek yok , bir kırgınlık filân olmadan güzel güzel gittiğimizi selâm vermekle bildireceğiz .

Peygamber Efendimiz, evleri - ne girince ilk işleri selâm vermek olurmuş, sonrada her şeyden evvel misvak tutunurlarmış, ikiside iyi şey, önce güzel bir selâm veri - yorlar, ev halkına hürmet , mu - habbet gösteriyorlar, onlara kar - şı bir dargınlıkları olmadığını bildiriyorlar, sonra da hemen te - mizliğe başlıyorlar .

Peygamber Efendimiz evle - rinden çıkarken de yine selâm vererek çıkarlardı, gönül hoşlu - ğu ile evden ayrıldıklarını ev hal - kına bildirmiş olurlardı . Müslü - manlığı kimseye vermez nice a - damlar vardır ki eve çehre ile

صورتلہ کیرہ زلر . چیتوب کیدر کن دہ اویلہ جہ بر
جہنم صفتی طاقینیرلو . بویلہ یامغنی دہ بر معرفت
صائیرلو . حالبو کہ بویلہ کلش، بویلہ کیدیش اودہ کیلری
اور کوتور، تلاشہ دوشورور .

اویلہ سلام ویرمہ دن اکشی بر صورتلہ اویہ
کلن آدامدن البتہ ہر درلو دیرباتی اومولور، ہر
تورلو طاتسزلق بکلہ نیر . سو کرہ اویلہ سومور-
تاراق قپوئی اورتوب کیدن کیمسہ کیم بیلیر
آقشامہ کلنجہ نہ لر یاپار، نہ قیامتہر قوپاریر . بونلر
ہپ انسانی طاسالاندیرہ جق، ہپ آدمی بر برندن
صوغوتاجق شیلردر . کلیرکن، کیدرکن ویریلہ جک
بر سلام؛ ایشتہ بوتون بو طاتسزلقلرک اوکنہ چکوب
کوزل کوزل چکنمہ یہ سبب اولور .

مسلمانلق سادہ نمازدن اوروچدن، سادہ جمدن زکاتدن
عبادت دکلدر . اونلر دینک دیرہ کلریدر، تملریدر . بر بنانک

suratla girerler, çıkıp giderken de öylece bir cehennem sıfatı takınırlar , böyle yapmağı da bir marifet sanırlar . Halbuki böyle geliş , böyle gidiş evdekileri ürkütür, telâşa düşürür, öyle selâm vermeden ekşi bir suratla eve gelen adamdan elbette her türlü dırılıtlı umulur , her türlü tatsızlık beklenir, sonra öyle somurtarak kapıyı vurup giden kimse kim bilir akşama gelince neler yapar, ne kıyametler koparır ?

Bunlar hep insanı tasalandırarak, hep adamı birbirinden soğutacak şeylerdir, gelirken, giderken verilecek bir selâm işte bütün bu tatsızlıkların önüne geçip güzel güzel geçinmeğe sebep olur .

Müslümanlık sade namazdan, oruçtan, sade haçtan , zekâttan ibaret değildir. onlar dinin direkleridir , temelleridir , binanın

بنالغی ساده تملله ، ساده دیره کله میدر ؟ اوکا
دها بر چوق شیلر لازمدر که اونلری ده یایمق ،
چاتمق کر کدر . طبق بونک کبی دین بناسنه لازم
اولان شیلردن بری ده سلامدر . بونسز مسلمانلق
اولماز ، اولسه ده بر خیر کلز .

باقارسک بر آدام صیقی صیقی به نمازینی قیلار ،
اوروجنی طوتار . حجه ده کیتمش ، زکاتی ده ویرر .
چوق اعلا ، چوق کوزل . لکن کیمسه نک یوزینه
باقماز . کیمسه جکله محبت ایتمز . صورتندن دوشهن
بیک پارچه اولور . دیمک آداجغز مسلمانلق یایمق
ایستیور اما اللهنک قوللرینی سومیور . اللهنک قوللرینه
هیچ اهمیت ویرمیور . یالکز کندینی کوریور ،
یالکز کندینی بکه نیور . ایشته بونک حالی طبق
ساده تملی آتیمش ، ساده دیره کلری چاتمش بنایه
بکزر . ایمان قوشنی باریندیرمق ایچون او بنانک

binalığı sade temelle, sade direklerle midir? ona daha bir çok şeyler lazımdır ki onları da yapmak, çatmak gerektir . Tıpkı bunun gibi din binasına lâzım olan şeylerden biri de selâmdır, bunsuz müslümanlık olmaz, olsa da bir hayır gelmez .

Bakarsın bir adam sıkı sıkı namazını kılar, orucunu tutar, hacca da gitmiş, zekâtını da verir . Çok âlâ, çok güzel, lâkin kimse- nin yüzüne bakmaz , kimsecikle muhabbet etmez, suratından düşen bin parça olur . Demek adamcağız müslümanlık yapmak istiyor. ama Allahın kullarını sevmiyor . Allahın kullarına hiç ehemmiyet vermiyor, yalnız kendisini görüyor, yalnız kendisini beğeniyor . İşte bunun hâli tıpkı sade temeli atılmış, sade direkleri çatılmış binaya benzer, iman kuşunu barındırmak için o binanın

دھا پک چوق اکیسی کدیکی واردو .

مسلمانلقده ، اویله قارشى قارشى یه کله رک کوزى
کوزینه ایلیشه نلره سلام ویرمه مک شو یله طورسون ،
حتی کوزى کورمیهن برعلیلدن ییله سلامی اسیر که مه مک
لازمدر . اصل سلامه ، اصل التفاته محتاح اوزواللیدر .
کورمبور دیه بر اعمایه سلام ویرمه مک اوکا خیانت
ایتمکدر . خبری اولمادن اونک حقی یمکدر .

قارشودن قارشویه ویریلهن سلامی آلق اوزریمزه
فرض اولدیغی کبی اوزاقدن اوزاغه کوندریلهن سلامی
آلق ده بویمزه بورجدر . بر کون پیغمبر افندیتمزه بری
کلپور « یارسول الله ، بابام سزه سلام سویلدی »
دیور . بونی دو یونجه پیغمبر افندیتمزه « وعلیک ،
وعلی اییک السلام ! » دیورلر . یعنی اللهک سلامی
سنک اوزریکه ده ، باباکک اوزرینه ده اولسون .
پیوریورلر .

daha pek çok eksiği gediği vardır

Müslümanlıkta öyle karşı karşıya gelerek gözü gözüne ilişenlere selâm vermemek şöyle dursun, hatta gözü görmiyen bir alilden bile selâmını esirgememek lâzımdır, asıl selâma, asıl iltifata muhtaç o zavallıdır, görmiyor diye bir âmaya selâm vermemek ona hıyanet etmektir, haberi olmadan onun hakkını yemektir .

Karşıdan karşıya verilen selâmı almak üzerimize farz olduğu gibi, uzaktan uzağa gönderilen selâmı almak ta boynumnza borçtur .

Bir gün , Peygamber Efendimize biri geliyor : «Ya ResulAllah, babam size selâm söyledi » diyor, bunu duyunca, Peygamber Efendimiz de : « Ve aleyke ve alâ ebî-kesselâm » diyorlar . Yâni allahın selâmı senin üzerine de , babanın üzerine de olsun, buyuruyorlar .

مکتوبله کوندریلهن سلامی آلمق وجواب ویره رک
سلام کوندرمک ده برحقدر . سویشمک ، سلاملاشمق
هپ قارشى قارشى به اولماز ؛ بویله اوزاقدن اوزاغه ده
اولور . مکتوبلاشمق ده بر نوع کوروشمک ، بر نوع
صله ایتمکدر . مکتوب یازمیوب سلامی ، صباحی
کسمک ده بر نوع دارغینلقدر . هله برینک مکتوبنه
جواب ویره مک پک عیدر . عادتا اونى آدام یرینه
قویماق ، عادتا اونک ویردیکی سلامی آلماق کیدر .
پیغمبر افندیمن خصم اقربانک ، دوستک احبابک
اوزاق دوشدکلرنده ده محبتی کسمه ملرینه چوق اهمیت
ویرمشلردر . بونک ایچون :

« بولوندیغکیز دیار اوزاق دخی اولسه مکتوبلا .
شهرق صله ایدیک ! ، پیورمشلردر . اویله کوزدن
ایراق اولدی ديه بربریکزی کوکلندن ده ایراق

Mektupla gönderilen selâmı almak, ve cevap vererek selâm göndermek te bir haktır, sevişmek hep karşı karşıya olmaz, böyle uzaktan uzağa da olur. Mektuplaşmak ta bir nevi görüşmek, bir nevi sıla etmektir, mektup yazmayıp selâmi, sabahı kesmek te bir nevi dargınlıktır, hele birinin mektubuna cevap vermemek pek ayıptır, âdeta onu adam yerine koymamak, âdeta onun verdiği selâmı almamak gibidir.

Peygamber Efendimiz, hı sım akrabanın, dostun ahababın uzak düştüklerinde de muhabbeti kesmemelerine çok ehemmiyet vermişlerdir, bunun için « Bulduğunuz diyar uzak dahi olsa, mektuplaşarak sıla edin » buyurmuşlardır, öyle gözden irak olduk diye birbirinizi gönülden de irak

طوتمق مسلمانلقدہ یوقدر. دوستانی اوزاقدہ ایکن ده
یقینده ایکن ده محافظه ایتک کر کدر.

باشقه بر حدیث شریفدهده هیچ اولمازسه
سلام کوندرمکله صله ایدلسی امر ایدلشدر.
یعنی صله ایتک اوزریکزه بورج اولان خصم
اقرباکزه باری کیده میورسه کز، باری بر هدیه
کونده ره میورسه کز هیچ اولمازسه اونلره سلام
کوندریک، بویله لکله اولسون اونلرک کوکلنی آلیک.
هایدی دیهلم که؛ بر انسانک مانعی اولور، قالقوب
کیدوب صله ایده من. آلی ده داردر، بر هدیه فلان ده
کوندره من؟ . پک اعلا بو آدام بر سلام ده می
کونده ره من. . آلی یوفقه ایسه؛ وقتی حالی یرنده
دکلسه دینلی ده کدی می ییدی؟ نیچون خصمنه اقربا
سنه بر سلام اولسون کوندر میور؟ اوزاق دوشدیکی
خصم اقرباسندن بر سلامنی بیله اسیرکین کیمسه دن

tutmak müslümanlıkta yoktur , dostluğu uzakta iken de , yakında iken de muhafaza etmek gerektir.

Başka bir hadisi şerifte de , hiç olmazsa selâm göndermekle sıla edilmesi emredilmiştir . Yâni sıla etmek üzerinize borcolan hısım akrabınıza bari gidemiyorsanız hiç olmazsa onlara selâm gönderin, böylelikle olsun onların gönlünü alın .

Haydi diyelim ki bir insanın mâniî olur , kalkıp , gidip sıla edemez , eli de dardır , bir hediye filân gönderemez, pek âlâ bu adam bir selâm da mı gönderemez ? eli yufka ise vakti , hâli yerinde de - ğilse dilini de kedi mi yedi ? niçin hısımına akrabasına bir selâm olsun göndermiyor ? uzak düştüğü hısım akrabasından bir selâmını bile esirgeyen kimseden

آرتق نه بکله نیر ؟ صوبنه صوبنه قارشى بوقدر نکس
اولان کیمسه ؛ کیم بیلیر یابانچیلره قارشى نصل اولور ؟
پیغمبر افندیمز بر حدیث شریفده « انسانلرک اک
بخیلی ، اک جیمیرسی سلامنه بخیل اولان کیمسه در ،
بیورمشلردر . اعانه ویزمیهن زنکینلرده نکسدر .
زکاتی ، فطره سنی ویرمیهن کیمسه لرده نکسدر .
لکن بر سلامنی اسیرکهین آدام قدر دنیاده بخیل
کیمسه اولاماز .

آداجغز باد هوا بر سلامه بیله یاناشامیور .
زوده کلام ، زوده طعام ؛ زوده صحبت محبت .
زوده معاونت ؟ سلام کبی غایت قولای
بر ایلیکی یاپامیان آدامن نصل اولورده
بویوک بویوک خدمتلر بکله نیر ؟ انسان ایلاکلره
خفیف لرندن ، قولایلرندن باشلایهرق آدامان

artık ne beklenir? soyuna sopuna karşı bu kadar nekes olan kimse, kim bilir ybancılara karşı nasıl olur?

Peygamber Efendimiz bir hadisi şerifte « insanların en bahili , en cimrisi selâmına bahil olan kimsedir » buyurmuşlardır . iane vermiyen zenginler de nekestir, zekâtını fitrasını vermiyen kimseler de nekestir, lâkin bir selâmını esirgeyen adam kadar dünyada bahil kimse olmaz .

Adamcağız bedava bir selâma bile yanaşmıyor , nerede kelâm nerede taam , nerede sohbet muhabbet , nerede muavenet ? selâm gibi gayet kolay bir iyiliği yapamıyan adamdan nasıl olur da büyük büyük hizmetler beklenir ? insan iyiliklere hafiflerden , kolaylarından başlayarak idman

ایتملی که سوکره ملتک مملکتک سلامتی ایچون
دها آغیر ، دها کوچ فدا کارلقره قاتلانہ یلسین .
پیغمبر افندیمز بر حدیث شریفدهده شویله
بیوردمشالردر . « برکیمسه کرک طویدن ، کرک
آیری آیری یکرمی مسلمانہ سلام ویرسندهده اوکون
یاخود و کیجه اوله جک اولسه اوکا جنت واجب
اولور . »

صاقین جنتده نه قدر او جوزمش دیمه یک . جنت
اوجوز دکادر ، دن قارداش لک کوکلری بهالیدر .
کوزل کوزل سلام ویره رک یکرمی مسلمانک کوکلنی
آلنی سن آز بر شیعی صانیورساک ؟ نیجه ثوابلر ،
واردرکه کوچوک کورینور اما فاندهلری پک بیوکدر .
نیجه کناهلرده واردرکه کوچوک کوزینورلر اما بلا-
لری ده پک بیوکدر . بونک ایچون ؛ کوچکدر دیه اویله
ثوابلره ، کناهلره اهمیت ویرمه مزاک ایتمکه کلنز .

etmeli ki sonra milletin memleketin selâmet için daha ağır, daha güç fedakârlıklara katlanabilsin.

Peygamber Efendimiz bir hadisi şerifte de şöyle buyurmuşlardır: «Bir kimseye gerek toptan, gerek ayrı, ayrı yirmi müslüman selâm verse de o gün yahut o gece ölecek olsa ona cennet vacip olur»

Sakin, cennet te ne kadar ucuzmuş demeyin, cennet ucuz değildir. din kardeşlerinin gönülleri pahalıdır. Güzel güzel selâm vererek yirmi müslümanın gönülünü almağı sen az bir şey misanıyorsun? nice sevaplar vardır ki küçük görünürler ama faydaları pek büyüktür, Nice günahlar da vardır ki küçük görünürler ama belâları da pek büyüktür, bunun için küçüktür diye öyle sevaplara, günahlara ehemmiyet vermemezlik etmeğe gelmez.

بعضی انسان بویوک بویوک کناهلر ایشلر ،
اللهک غضبته اوفرامازده اوفق صاندیغنی بر
کناه یوزندن او ساعت بلاسنی بولوویرر .

بعضی نوابلرده بویلهدر . انسان بویوک بویوک خیرات
حسنات یاپار ، مقبوله چکمزده بهری طرفده بر
یتیمک باشنی اوقشار ؛ یاخود سلام ویره رک
بر کوکل آلیر ، اللهده بو یوزدن او آدامک
مرتبهسنی آرتدیرویرر . اونک ایچون یکریمی
کیشی یه سلامله جنت آله چکری دیه شبهه یه
دوشمک دوغرو دکلذر . شیمدی کلهم سلامک
اصولنه ، وآدابه :

سلامی کیم کیسه ویره جک ، ایلك اوکجه سلامه
کیم باشلایه جق ؟ بوده نازک بر مسئلهدر . هر
شیئک بر اصولی ارکانی واردر . یولیه یاپیلیان
ای شیلردن بعضی فائده یرینه ضرر کلیر . ضرر
کلمسهده چیرکین اولور ، کولونج اولور .

Bazı insan büyük büyük günahlar işler, Allahın gazabına uğramaz da ufak sandığı bir günah yüzünden o saat belasını buluverir.

Bazı sevaplar da böyledir. İnsan, büyük büyük hayrat, hasenat yapar, makbule geçmez de beri tarafta bir yetimin başını okşar, yahut selâm vererek bir gönül 'alır' Allah ta bu yüzden o adamın mertebesini arttırıverir, bunun için yirmi kişiye selâmla cennet ele geçer mi diye şüpheyeye düşmek doğru değildir. Şimdi gelelim selâmın usulüne, adabına:

Selâmı kim kime verecek, ilk önce selâma kim başlayacak? bu da nazik bir mes'eledir, her şeyin bir usulü, erkânı vardır. Yolu ile yapılmıyan iyi şeylerden bazı fayda yerine zarar gelir, zarar gelmese de çirkin olur, ğülünç olur.

الحاصل هر شی یرنده ، یوانده اولق کرکدر .
سلام ایچون پیغمبر افندیمزدن آلدیغمز درس
شویله در : بری طور یور ، او طور یورسه ؛
بری ده چکوب کیدیورسه سلامی او چکوب کیدن
کیسه ویره جکدر . بری یور یور ، بری ده
بر شیئه بینمش کیدیورسه سلامی او بینهرک
کیدن کیسه ویره جکدر . قارشیلانلرک بری
یاشلی ، بری کنج ایسه کوچوکلر بویوکلره سلام
ویره جکدر . بر طرفدن کله نلر چوق ، بر طرفدن
کله نلر آز ایسه سلامی آزلق اولانلر ویره جکدر .
هپ بو ترتیبه بویله رعایت ایدیله جکدر .
شیمدی خاطره بر شی کلپر . یاشلری همان
همان برکی ایکی کیشی قارشی قارشی یه کلدکارنده
نه اولاجق ، اوجکه سلامی کیم ویره جک ؟ بونی اصحابدن
بری مراق ایدوب صـوردی . پیغمبر افندیمز

Elhasıl her şey yerinde, yolunda olmak gerektir .

Selâm için Peygamber Efendimizden aldığımız ders şöyledir :

Biri duruyor, oturuyor; biri de geçip gidiyorsa selâmı o geçip giden kimse verecektir .

Biri yürüyor, biri de bir şeye binmiş gidiyorsa selâmı o binerek giden kimse verecektir. Karşılaşanların biri yaşlı, biri genç ise küçükler büyüklere selâm verecektir . Bir taraftan gelenler çok, bir taraftan gelenler az ise selâmı azlık olanlar verecektir , hep bu tertibe böyle riayet edilecektir .

Şimdi hatıra bir şey gelir . Yaşları hemen hemene bir gibi olan iki kişi karşı karşıya geldiklerinde ne olacak . önce selâmı kim verecek ? bunu eshaptan birisi merak edip sordu . Peygamber Efendimiz

ده داو نلرك اللهه اك چوق يقين ، اك چوق دوست
اولانى اوڭكه سلامه باشلار . بويورديلر .

بوني ياكلش آكلاماملى . اللهه كيم يقين ،
كيم اوزاق آكلاشيلسين ده اوكا كوره اوڭكه
سلامى كيمك وي ره چكى بللى اولسون ديمك دكلدر .
يعنى كبر ايتمه ريك ؛ قوروم ايتمه رك ايلك اوڭكه
كيم سلام ويردسه بيلمش اوليك كه او كيمسه
اللهه يقيندر ديمكدر . كبرلى آدام ايلك اوڭكه سلام
ويرمكه آتيلمق شوبله طورسون كنديسنه ويريلهن
سلامى بيله بعضى آلفه تنزول ايتمز . او كيم اوليور كه
بكا سلام ويريور دير .

ديمك ايلك اوڭكه سلام ويرهن كيمسه كبر .
لتمب آچاق كوكلولوك ايتمش اوليور . كندىنى
طوتامب قارشىيده كنه اولان محبتنى دها اول
بيلديرمكه آتيليور . بو يوزدنده مرتبه سى

de «onların Allaha en çok yakın, en çok dost olanı önce selâma başlar » buyurdular .

Bunu yanlış anlamamalı . Allaha kim yakın, kim uzak anlaşıl-sın da ona göre önce selâmı ki-min vereceği belli olsun demek değildir . Yâni kibir etmeyerek , kurum etmeyerek ilk önce kim selâm verirse bilmiş olun ki , o kimse Allaha daha yakındır de - mektir .

Kibirli adam ilk önce selâm vermeğe atılmak şöyle dursun kendisine verilen selâmı bile bazı almağa tenezzül etmez, « o kim oluyor ki bana selâm veriyor»der.

Demek ilk önce selâm veren kimse, kibirlenmeyip, alçak gönül-lülük etmiş oluyor , kendini tuta-mayıp karşıdakine olan muhab - betini daha evvel bildirmeğe atılı - vor bu yüzden de mertebesi

بويوك اولوب الله ده اي يقين صايي اور. بونك اچون سلام
ويرمه نك ثوابي، سلام آلمانك ثوابندن چوق
فضله در. سلام ويرمك سنت، آلتق
فرضدر. فرضك ثوابي ده سنتك ثوابندن دها
چوقدر. ليكن بوقاعده سلام حقنده يوروميور.
ايك سلام ويرهن قازانيور. بوني دوشونملي ده
اويله؛ سلامي اوچكه اوويرسين، بوويرسين ديه
بكله مه ميليدر. همان كوزلجه سلام ويروب كوكل
آلغه باقمايليدر.

ليكن شوني ده بياملي كي؛ دها چوق ثواب
آلاجغم ديه كوشه باشنه طوروب كلنه چكنه، مناسبتي
مناسبتسز جابر جابر سلام ويرمك ده پك كولونج
اولور.

مسلمانلقد هه شينك بر اصولي، اركاني
اولديني كي سلامك ده بريولي يوردامي واردر. اويله

büyük olup Allaha daha yakınlıyor, bunun için selâm vermenin sevabı, selâm almanın sevabından çok fazladır, halbu ki selâm vermek sünnet, almak farzdır. Farzın sevabı da sünnetin sevabından daha çoktur . Lâkin bu kaide selâm hakkında yürümiyor, ilk selâm veren kazanıyor . bunu düşünmeli de öyle selâmı önce o versin, bu versin diye beklememeli dir, hemen güzelce selâm verip gönül almağa bakmalıdır .

Lâkin şunu da bilmeli ki daha çok sevap alacağım diye köşe başında durup gelene geçene, münasebetli münasebetsiz cayir cayir selâm vermek te pek gülünç olur .

Müslümanlıkta her şeyin bir usulü erkânı olduğu gibi selâmın da bir yolu yordamı vardır, öyle

ثواب آلاجنم ديه كنديني عالمه اكلنجه ايتكدهده
معنى يوقدر .

شونى ده بيلمش اولالم كه ؛ سلام آلاجنى
اومولان كيمسه يه سلام ويريلير . سلامكزى
آلمايه جق بر آدامه سلام ويرمك دوغرو دكلدر .
زورله اونى كناهكار ايتكدهه معنا سزدر . اما
سلامى نيچون آلميورمش ؛ آلمالى دكللى ؟ اوباشقه
بخت . سن مادامكه اونك خوينى صوينى بيلورسك
ياخود حالندن طورندن بر آدامك سلام آلمايه جغنى
سه زيبورسك . اويلاه ايسه ثواب آلاجنم ديه صاقين
طوروب طوروركن آدامى كناهه صوقما !

لكن برده شو واركه ؛ بريلاه قارشيلاشديكز .
سلام ويرمك مناسبت آلدى . طوتديكز ، سلام
ويرديكز . لكن او آدام سلامكزى آلمادى . يا
كورمدى ، ياخود هر نه دنسه كورمه منزلكه كلدى . بويلاه

sevap alacağım diye kendini âle-me eğlence etmekte mana yoktur.

Şunu da bilmiş olun ki selâm alacağı umulan kimseye selâm verilir . Selâmınızı almayacak bir adama selâm vermek doğru değildir , zorla onu günahkâr etmek te manasızdır, ama selâmı niçin almıyormuş, almalı deyil mi ? o başka bahis . Sen mademki onun huyunu suyunu biliyorsun, yahut hâlinden, tavrından bir adamın selâm almıyacağını seziyorsun öyle ise sevap alacağım diye sakın durup dururken adamı günaha sokma ! .

Lâkin bir de şu var ki, biriyle karşılaştınız, selâm vermek münasebet aldı, tuttunuz selâm verdiniz . Lâkin o adam selâmınızı almadı ; ya görmedi yahut her nedense görmemezliğe geldi, böyle

اولونجه نه ياباجقسکز ؟ آلدیدی ، آلمادیدی ؛
کوردیدی کورمدیدی ديه ایشمی چیقاراجقسکز ؟
دونوب آرقه سدن باقاراق ، شونی بر آدام صا .
ندمه سلام ویردم ، حریف هیچ آلدیرمدی
نه دیرسین ؟ ، ديه اوکا بوکامی آ کلاتاجقسکز .
خایر ، خایر ! اصلا بویله مناسبتسز شیلر
خاطریکزه بيله کلیه جک . هیچ قیزمایه جقسکز .
هیچ او آدامه دوشمان اولوب دیش بيله مکه قالمایه .
جقسکز . مراق ایتمهک ؛ سزک سلامگزی او
آلمادیسه اوندن دها چوق خیرلیسی آلمشدر . بونی
بویله بیلوب کوزل کوزل یولپکزه کیدیک . ثواب
قازانهیم دیرکن اورتیه بر درد چیقارامانغه غیرت
ایدیک .

شیمدی سلام بجئی اولورکن خاطره

olunca [ne yapacaksınız? aldıydı, almadıydı, gördüydü, görmediydi diye iş mi çıkaracaksınız dönüp arkasından bakarak: «şunu bir adam sandım da selâm verdim, herif hiç aldırmadı ne dersin?» diye ona buna mı anlatacaksınız?

Hayır, hayır! aslâ, böyle münasebetsiz şeyler hatırıınıza bile gelmiyecek, hiç kızmıyacrkısınız, hiç o adama düşman olup dış bilemeğe kalkmıyacaksınız, merak etmeyin sizin selâmınızı o almadıysa ondan daha çok hayırlısı almıştır, bunu böyle bilip güzel güzel yolunuza gidin, sevap kazanyım derken ortaya bir dert çıkarmamağa gayret edin.

Şimdi selam bahsi olurken hatıra

عسكرلرك سلام اصولى كلير . لکن بوراده بزم سوزيمز
عسكرلرايچون دكلدر، باشى بوزوقلرايچوندر. عسكرلركجه
نه قبول ايدلشسه ، كيمك كيمه اوگجه سلام
ويرمى مناسب كورولشسه او اويله ياپيلير . بز
اوکا قاريشاماز . بوجهت صاقين ذهنكزه
ايلشمه سين .

سلام بحى بيتزدن اول شونى ده سويله يم كه ؛
سلام ويرمكدن سلام ويرمكه فرق اولدينى كبي
سلام آلمقدن سلام آلمغهده فرق واردر . بعضى
آدام واردر ؛ آلى بال ساتار ، صوراتى ده سرکه
ساتار . ايسته بويله اولماملى . آغز سلام ويررکن ،
سلام آليرکن يوزده برابر سلام ويرملى ، سلام
آلمالى ، اويله اطرافه زهرلر صاچاملى .

آصيق برچهره ، يقيق برصوراتله آلمان ، ويريلن
سلامك نه خيرى اولور ؟ اويله صورات اطرافه كيلره

askelerin selâm usulü gelir. lâkin burada bizim sözümüz askerler için değildir, başıbozuklar içindir, askerlikçe ne kabul edilmişse kimin kime önce selâm vermesi münasip görülmüşse o öyle yapılır, biz ona karışmayız, bu cihet sakın zihninize ilişmesin

Şunu da söyleyim ki selâm vermekten selâm yermeğe fark olduğu gibi selâm almaktan selâm almağa da fark vardır, bazı adam vardır, eli bal satar, suratı da sirke satar, işte böyle olmamalı ağız selâm verirken, selâm alırken yüz de beraber selâm almalı, selâm veremeli, etrafa zehirler saçmamalı .

Asık bir çehre, yıkık bir suratla alınan, verilen selâmın ne hayrı olur? öyle surat etrafındakiler

محبت صاچماز . دارغینلق ، دو شما نلق صاچار .
بونک ایچون پیغمبر افندیز « برینه قارشی
قاشلرینی چاتارق ، یوزینی اکشیتن کیمسه لری
الله سومز ، بیورمشلردر . بر باشقه حدیث شریفدهده
« دین قارده شنک یوزینه کولمسیهرک طاتلی طاتلی
باقا ک عادتا بر صدقه در ! ، بیورمشلردر .

صدقه ساده دینجی به ویریلن شی دکلدر .
صدقه نیک بیک بر چشیدی واردر . انسان ییه جکه
ایچه جکه محتاج اولدینی کبی طاتلی دیل کولر یوزه ده محتاجدر .
اومدینی کیمسه ده کولر یوز کورمیه ن آدامک
حالی بر قبودن قوغولمش دینجی بی آ کدیرر . اوده
محتاج ، اوده محتاج . برینه وریله جک صدقه ؛ ییه جک ،
ایچه جکدر . اوتنه کمنه وریله جک صدقه ده الزفاتدر ؛
طاتلی دیل ، کولر یوزدر . مسلمانلقده دهها بونک
کبی نیچه صدقه لر واردر .

muhabbet saçmaz, dargınlık, düşmanlık saçar, bunun için Peygamber Efendimiz « Birbirine karşı kaşlarını çatarak, yüzünü ekşiten kimseleri Allah sevmeyiz » Bir başka hadisi şerifte de « Din kardeşinin yüzüne gülümseyerek tatlı tatlı bakman âdeti bir sadakadır! » buyurmuşlardır.

Sadaka sade dilenciye verilen şey değildir, insan yiyeceğe, içeceğe muhtaç olduğu gibi tatlıdil gülyüze de muhtaçtır .

Umduğu kimseden gülyüz görmeyen kimsenin hâli bir kapidan koğulmuş dilenciye andırır, o da muhtaç, oda muhtaç. birine verilecek sadaka, yiyecek, içecektir, ötekine verilecek sadaka da iltifattır , tatlıdil gülyüzdür , müslümanlıkta daha bunun gibi nice sadakalar vardır.

په مېر افنديز بويورلر كه ه بردين قارده شك ايله
قيرده ، آچيق فرح يرلرده كز مكالكاك ده صدقه دره ،
آدامك قارنى طوق ، صرتى بك اولورده ينه
بر چوق شيلره محتاج بولنور . جانه يقين
احبابيله ، آرقاداشيله . كز ينوب فراحلامق ايستر .
آرقاداشسزلق ، احبابسزلق ده بويوك بر يوقسوللقدرد .
زمان اولور كه خوش بر آرقداشيله كزوب
هوا-آلاراق فراحلامق آدامه يك علاجك وير-
مهديكي شفابي ويرر . آچيق ، هوالى يرلرده
كز ينمك بو قدر فائدهلى اولديغى حالده انسان
بعضى كندى كيندينه چيقوب كز منر . لکن
صحتي طائلى ، اويغون بر آرقداش بولونجه سوه
سوه كز ينير . ايسته او آرقداشك سبب اولوب ده
اونى كز ديرمهسى ، اونى فرحلانديرمسى يوقى ؛ بوده
بر نوع صدقه درر . بويله صدقه لوى ده بر بر يمزدن

Peyğamber Efendimiz buyuruyorlar ki « Bir din kardeşinle açık, ferah, ferah yerlerde gezmek te sadakadır». Adamın karnı tok, sırtı pek olur da yine bir çok şeylere muhtaç bulunur, bir cana yakın ahbabiyle, arkadaşı ile gezinip ferahlanmak ister, arkadaşsızlık, ahbapsızlık ta büyük bir yoksulluktur.

Zaman olur ki hoş bir arkadaşla gezip hava alarak ferahlanmak adama bin ilâcın vermediği şifayı verir, açık, havalı yerlerde gezinmek bukadar faydalı olduğu hâlde insan bazı kendi kendine çıkıp gezemez, lâkin sohbeti tatlı, uygun bir arkadaş bulunca seve seve gezinir, işte o arkadaşın sebep olup ta onu gezdirmesi , onu farahlandırması yok mu, bu da bir nevi sadakadır. Böyle sadakaları da birbirimizden

اسیر که میه جکز. بونلوك انك اهميتلیسی - دیدیکم کبی -
بر بر عیزه قارشى کولر یوزدر. هله سلام ویررکن
آز چوق طاتلی بر سیمایک لازمدر. بویله
اولمازسه سلامک بر فائدهسی یوقدر. کله لم شیمدی
سلامک چشیدلرینه :

« السلام علیکم ، دینه قارشى ، وعلیکم السلام ،
دینیر . ساده بو قدرله قالمایوب ، و رحمة الله
وبرکاته ، ى ده علاوه ایتمک دها مناسب
اولور . سلام کله سنک باشنه الف لام علاوه
ایتمکسزین « سلام علیکم ، علیکم سلام ، ده دینه -
بیلیر . سلاملا شوق اصولی کیت کیده چوق
ده کیشمشدر . « افندم سلام علیکم ، علیکم سلام
افندم ، دیه سلام ویرلدیکی کبی « صباح شریفلر خیر
اولسون ، آقشام شریفلر خیر اولسون ، وقت شریفلر
خیر اولسون ، افندم الله عمرلر ویرسین ، کبی
سوزلرده سلام ویرلمک عادت اولمشدر . هیچ بر شی

esirgemiyeceğiz , bunların en ehemmiyetlisi de - dediğim gibi - birbirimize karşı güler yüzdür , hele selâm verirken az çok tatlı bir sima çok lâzımdır , böyle olmazsa selâmın bir faydası yoktur . Gelelim şimdi selâmın çeşitlerine :

« Esselâmü aleyküm » diyene karşı «Ve aleykümüsselâm» denir, sade bu kadarla kalmayıp «Ve rahmetullâhi ve berekâtüh»ü de ilâve etmek daha münasip olur . Selâm kelimesinin başına eliflâm ilâve etmeksizin «Selâmün aleyküm» de denebilir selâmlaşmak usulü gitgide çok değışmiştir , « sabahı şerifler hayır olsun, akşam şerifler hayır olsun, vakti şerifler hayır olsun, efendim Allah ömür versin » gibi sözlerle de selâm vermek âdet olmuştur, hiç bir şey

سویله مکسزین آل ایله اشارت ایدهرک یاخود
باش آچارق سلاملاشوق اصولی ده چیقمشدر .
سلام ایچون یرینه و آدامنه کوره رعایت
ایدیله جک بر چوق اصولر قونولمشدر .

اگر برباشیمزى آلوب مغاره لره قاپاناچق اولسه ق
عالمک سلامنه صباحنه اهمیت و یرمیه بیلیردک . لکن
مسلمانلقده کشیشلک ایدوب اوله مغاره لره قاپانق
یوقدر . بر ساده بر بریمزله دکل ، بلسکه بوتون
ملترلله ایشینه کوره قاریشوب کوروشه جکز .
هر یوزدن یانا جهانی آکلایوب دیکله یه جکز .
عالمجه ، معرفتجه ؛ صنعتجه ، تجارتجه ، کیمسه دن
کری قالمه نیک چاره سنه باقا جفز . بونک ایچون
قاریشوق ، کوروشمک شرطدر . قاریشوب
کوروشمک ایچونده بوتون عالمک قبول ایتدیکی
نزاکت اصولرینه ایستر ایسته مز اویمق کر کدر .

söylemeksizin elle işaret ederek, yahut baş açarak selâmlaşmak usulü de çıkmıştır . Selâm için yerine ve adamına göre riayet edilecek usuller konulmuştur .

Eğer biz başımızı alıp mağaralara kapanacak olsak âlemin selâmına, sabahına ehemmiyet vermeyebilirdik, lâkin müslümanlıkta keşişlik edip öyle mağaralara kapanmak yoktur, biz sade birbirimizle değil, belki bütün milletlerle işine göre karışıp görüşeceğiz, her yüzden yana cihanı anlayıp dinleyeceğiz, ilimce, marifetçe, san'atça, ticaretçe kimseden geri kalmamanın çaresine bakacağız, bunun için karışmak, görüşmek şarttır, karışıp görüşmek için de bütün âlemin kabul ettiği nezaket usullerine ister istemez uymak gerektir

زمانك ايجابى ، ايشى او درجه يه كتيرمشدركه ؛
سلام عليكم ، ديه نك سلامنى آلامقده نه كې ضرر لر
وارسه ، نصل كوكل قيريلوب خاطر قالمق محققسه بوكونكى
اصوللرله سلام ويره ن كيمسه نك سلامنى آلامقده ده
اويله ضرر لر واردر . اويله جه كوكل قيريلوب
خاطر قالمق محققدر . بونك ايچون ايشك اينجه لىكنى
دوشونهر ك سلاملاشمغى ده آدامنه كوره كوزه لجه
يايق ايجاب ايدر .

شيمدى كالم سلامدن صوكره آل طوتوشمق
مسئله سنه . بوده سلامدن بگله ن فائده نى آرتدیراجق
بر شيد . پيغمبر افنديمز بوكاده چوق اهميت
وپر لر دى . اصحاب كرامله هپ آل طوتوشور لر دى .
ابوذر حضرت تارينه برى صورمش پيغمبر افنديمز
سز كله كوروشديكى وقت الكزى طوتاره يدى ؟

Zemanın icabı, işi o dereceye getirmiştir ki «Selâmün aleyküm» diyenin selâmını almamakta ne gibi zararlar varsa, nasıl gönül kırılıp hatır kalmak muhakkaksa bugünkü usullerle selâm veren kimsenin selâmını almamakta da öyle zararlar vardır, öylece gönül kırılıp hatır kalmak muhakkaktır, bunun için işin inceliğini düşünerek selâmlaşmağı da adamına göre güzelce yapmak icap eder .

Şimdi gelelim selâmdan sonra el tutuşmak mes'elesine . . Bu da selâmdan beklenen faydayı arttıracak bir şeydir . Peygamber Efendimiz buna da çok ehemmiyet verirlerdi . Eshabı kiramla hep el tutuşurlardı , « Ebu - zer » Hazretlerine biri sormuş «Peygamber Efendimiz sizinle görüştüğü vakit elinizi tutarmıydı?»

دیش . اوده « بن هر نه وقت پیغمبر افندیمزله
کوروشدمسه دائما ائیمی طوتارلردی ، جوانی
ویرمشدر . هپ رسول الله افندیمزدن اورنک
آلان اصحاب کرامک عانتی بویله ایدی . دائما راست
کادجکه آل طوتوشورلردی ، یولدن کلنجهده بر .
برینک بویننه صاریلیرلردی .

بر حدیث شریفده « سلامدنصکره قارشیده کینک
الینی طوتوب کوزجله صیقمق سلامی تام ایده جک ،
تماملایه جق برشیدر ، بوورلمشدر . سلامدن اصل مقصد
کوکل آلمق دکلیدر . ساده سلامله قالما یوب آل اله
طوتوشمقده آدامک کوکلنی بوسبوتون خوش
ایده جک بر شیدر . دیمک سنجه او آدامک بر
قیمتی وارمش که اوکا اهمیت ویریورسک ، ساده
سلامله کچوب کیتمیورسک . ایشیکی براقیورسک ،
یولکدن قالیورسک ، طوروب آل طوتویوسک .

demiş, o da « Ben her ne veki t Peygamber Efendimizle görüş tümse daima elimi tutarlardı » cevabını vermiştir . Hep resulullah Efendimizden örnek alan Eshabı kiramın âdeti böyle idi, daima rasgeldikçe el tuttşurlardı , yoldan gelince de birbirinin boy nuna sarılırlardı .

Bir hadisi şerifte « Selâmdan sonra karşıdakinin elini tutup güzelce sıkmak selâmi tam edecek bir şevdir » buyurulmuştur . Selâmdan asıl maksat gönül almak değil midir ? sade selâmla kalmayıp el ele tutuşmak ta adamın gönlünü büsbütün hoş edecek bir şeydir . Demek sence o adamın bir kıymeti varmış ki ona ehemmiyet veriyorsun, sade selâmla geçip gitmiyorsun , işini bırakıyorsun , yolundan kalıyorsun , durup el tutuyorsun .

دېك اونى سويورسك ، اوندن ايكره نيمورسك ..
آه بونه اى شيدر! هپ انسانلر بويله اواسار،
بربرنى بويله سوسه لر نه خوش اولور!

ايشته پيغمبر انديمىز هر كسى بويله كورمك
ايستيور. بوتون انسانلر ك بويله سويشمه سنى آرزو
ايدىيور. بونك اچون بربريمزه سلام ويريرييور ،
آل آله طوتوشديرييور، لكن بو قدرله ده بر اقميور. او
آلر بربرنى محبتله صيقاركن آل صاحبلىرىنك اويله
پوت كبي طورمارينه ده راضى اوليور. اوصره ده
طاتلى بر يوزله حال ، خاطر صوره رق حمدوشنا
ابده نلر ك وبربرچون الله دن رحمت ، ميفرت
ديله يه نلر ك او آنده يعنى بربرلرندن آبرلمازدن اول
كناهلردن قورتولا جقلىرىنى ده بيلديرييور .

آل طوتوشمانك بر فائده سى ده چوق كره آراده .
كى محبتك درجه سنى كوسترمكدر . باقارسنك

demek onu seviyorsun, ondan öğrenmiyorsun. Ah, bu ne iyi şeydir. Hep insanlar böyle olsalar, birbirinini böyle sevseler ne hoş olur,

İşte Peygamber Efendimiz herkesi böyle görmek istiyor, bütün insanların böyle sevişmesini arzu ediyor, bunu için birbirimize selâm verdiriyor, elele tutuşturuyor. Lâkin bu kadarla da bırakmıyor, o eller birbirini muhabbetle sıkerken el sahiplerinin de öyle put gibi durmalarına razı olmuyor, o sırada tatlı bir yüzle hâl hatır sorarak hamdüsena edenlerin ve birbiri için Allahtan rahmet mağfiret dileyenlerin o anda, yâni birbirlerinden ayrılmazdan evel günahlarından kurtulacaklarını bildiriyor.

El tutuşmanın bir faydası da çok kerre aradaki muhabbetin derecesini göstermektir. Bakarsın

سکا بری برآل ویرر . لکن الله آل ایله سین . پاچاو-
رادن ، نولو آندن فرقی یوق . هیچ قیملد امیور ،
هیچ سنک الیکى محبتله صیقما یور . ساده اویله تخته
کبی طور یور ، همده او قدر ایگره تی طور یور که ؛
پارمق لریکی که وشه تسهک همان دوشویره جک . آرتق
هیچ دوشونمکه حاجت یوق . او آدامک سنی
نه قدر سودیکی میدانده در .

دیمک اونک آل ویریشی بر محبت ایشی دکدر ،
زوراکى بر شیدر . اویله اولماسیدی ؛ سنک الیکه
محبتله صاریلیردی . جان وکوکلدن کلن بر ایستکله
الینی صیقاردی . اما هر قاعده نك بعضی یورومدیکی
پرر اولور . بر طاقم سیکیرلی کیمسه لر واردر که
سوسین سومسین ، راست کلدیکنک الینی جندره
کبی صیقارق آدامک پارمق لرنی بر برینه کچیررر .
لکن بویله لری آزدور . هر حالده آل طو توشمق محبتک
هم سببی ، همده کوزل بر معیاریدر .

sana biri bir el verir . Lakın Allah el eylesin, paçavradan, ölü elinden farkı yok, hiç kımıldamıyor, hiç [senin] elini muhabbetle sıkılmıyor, sade öyle tahta gibi duruyor, hem de okadar iğreti duruyor ki parmaklarını gevşetsen hemen düşüverecek. Artık hiç düşümeğe hacet yok, o adamın seni ne kadar sevdiği meydandadır.

Demek onun el verışı bir muhabbetişi değildir, zoraki bir şeydir, öyle olmasaydı senin eline muhabbetle sarılırdı , canü gönülden gelen bir istekle elini sıkardı, ama her kaidenin yürümediği bâzı yerler olur, bir takım sinirli kimseler vardır ki sevsin, sevme-sin rasgeldiğinin elini cendere gibi sıkarak adamın parmaklarını birbirine geçirirler, lâkin böyleleri azdır. El tutuşmak muhabbetin hem sebebi hem de güzel bir miyarıdır.

بعضی عقلی ایرمیهن کیمسهلر سلامدن سوکره
بویله ال طوتشمفی بکنمزلر . آل ایله طوقا ایتک
کاوور ایشیدر دیه خوش کورمزلر . او زواللیلر
بیلمزلر که بو اصل بزم مالزدر . بونک عربجه آدی
مصافحه در . پیغمبر افندیمنک سودیکی ، مدح
ایتدیکی و دائما یاپدینی بر شیدر . مصافحه شاقا
دکل ؛ اوکله نمازینک سنتلری کبی بر سنتدر .
بعضی آداملر واردر که اولونجهیه قدر بویله سنت
مؤکده اولان نمازلری کوزل کوزل قیلارلرده سلاملا
شدقدن سوکره برینک آینی بر دفعه بیله طوتمازلر .
حالبوکه بوده بر سنت مؤکده در .

لکن سنتدر ، ثوابدر دیه اولو اورتا راست
کلدیکنک آینه یاپیشمقده ده معنی یوقدر . سلام کبی
بونک ده بر قراری واردر . سوز تمثیلی طار بر
سوقاقده ، یا بر چکیده بری ایله قارشیلانما یکر

Bazı akli ermiyen kimseler selâmdan sonra böyle el tutuşmağı beğenmezler, el ele toka etmek gâvur işidir diye hoş görmezler. O zavallılar bilmezler ki bunun arapça adı musafahadır, Peygamber Efendimizin sevdiği, metettiği ve daima yaptığı bir şeydir. Musafaha şaka değil öyle namazın sünnetleri gibi bir sünnettir. Bazı adamlar vardır, ölünceye kadar böyle sünneti müekkedde olan namazları güzel güzel kılarlar da selâmlaştıktan sonra birinin elini bir defa bile tutmazlar, halbuki bu da bir sünneti müekkededir.

Lâkin sünnettir sevaptır diye uluorta rasgeldiğinin eline yapışmakta da mana yoktur, selâm gibi bunun da bir kararı, bir kıvamı vardır, söz temsili dar bir sokakta ya bir geçitte biriyle karşılaştınız

هیچ طائیشمدیفکتر حالده او آدام طوردی سزه
یول ویردی ، ایشته بوراسی ساده بر سلام یریدر .
گوزله بر سلام ویروب چرسکز . حتی طوروبده
سزه یول ویردیکی ایچون برده تشکر ایدرسکز .
ایکن بو قدرله قالمایوب همان او آدامک الینه صاریلق
دوغرو دکلدرد . ال طوتمق ایچین آزچوق طائیشمق
ایستر . یاخود طائینماسه بیله برایش ایچون کوروشمک
قونوشمق کبی نسبیلر لازمدر . اولله ساده راست
کلکله بیامدیکی آدامک الینی صیقمنغه قالدیشماملیدر .
برده وار که پک اعلا طائیشمدیفکتر برینه راست
کلدیکز ، لکن آدامک اللری چیقینله ، پاکتله طولو .
برطاقم برشیلر آلمش ، برشیلر یوکلنمش . یاخود الی یانی
بوش اما برعجله ایشی وار ، اتکی طوتوشمش کبی
تلاشاه کیدیور . هایدی کوزیکز کوزینه ایلیشدی ،
سلاملاشدیکز . پک اعلا ایشته او قدر کافیدر . وارسین

Hiç tanışmadığınız hâlde o adam durdu size yol verdi, işte burası sade bir selâm yerirdir, güzelce bir selâm verip geçersiniz, hatta durup ta size yolverdiği için bir de teşekkür edersiniz, lâkin bukadarla kalmayıp hemen o adamın eline sarılmak doğru değildir, el tutmak için az çok tanışmak ister, yahut tanınmasa bile bir iş için görüşmek konuşmak gibi sebepler lâzımdır, öyle sade rasgelmekle bilmediği adamın elini sıkmağa kalkışmamalıdır.

Bir de var ki pekâlâ tanıştığınız birine rasgeldiniz, lâkin adamın elleri çıkınla, paketle dolu, birtakım bir şeyler almış, bir şeyler yüklenmiş, yahut eli yanı boş ama bir acele işi var, eteği tutuşmuş gibi telâşla gidiyor, haydi, gözünüz gözüne ilişti, selâmlaştınız, işte o kadar kâfidir, varsın

آدامجغز ايشنه كيتسين . آونی او حالده ايكن
طور دور و روبده اليني صيتاجم ديه يولندن آليقويتمق ،
يانخود انده كي چيقتيلري اوتيه بر ييه بر اقدير مق
صاينغيسزلقدر .

مسلمانلقده نزاكت واردر ، صاينغيسزلق
يوقدر . آل طومتانك بر شرطيه صاغ الی اوزاتمق
واوالده تمیز بولونمقدر . بيليرسكزكه مسلمانلقده
صاغ ال ايله صول الك آیری آیری وظیفه لری واردر .
صاغ ال ايله برون تمیزله نمز ، کیرلی بریره ، پيس بر شیشه
واوال طوقونديريلماز . يوك تمزلكر هپ صول ال
ايله ياپيلير . صاغ ال ده اني شيلر ايجون صاقلانير .
ايشته الك اني شيلردن بری ده احباب اليدر .

سن بكا اليني می ويره جكسك ، آرامزده كي محبتی می
آرتدیراجقسك ؟ اویله ايسه بكا اویله بزال ویركه ، بن
طاونك هپ تمیز يرلرده قوللانيلديغنی بيله يمده او الی

adamcağız işine gitsin, onu o hâlde iken durdurup ta elini sıkacağına diye yolundan alıkomak yahut elindeki çıkınları oraya buraya bıraktırmak saygısızlıktır. Müslümanlıkta nezaket vardır, saygısızlık yoktur.

El tutmanın bir şartı da sağ eli uzatmak ve o el de temiz bulunmaktır. Bilirsiniz ki müslümanlıkta sağ el ile sol elin ayrı ayrı vazifeleri vardır. Sağ elle burun temizlenmez, kirli bir yere, pis bir şeye o el dokundurulmaz, büyük temizlikler hep sol elle yapılır. sağ el de en iyi şeyler için saklanır, işte en iyi şeylerden biri de ahbap elidir.

Sen bana elini mi vereceksin, aramızdaki muhabbeti mi artıracaksın? öyle ise bana öyle bir el ver ki ben onun hep temiz yerlerinde kullanıldığını bileyim de o eli

سوده سوه طوتایم، او الی الیمک ایچنده طوتمقدن ذوق
دوایم. یوقسه بکا ضول الیک ویررسهک بن اونی
ایسته میه ایسته میه طوتارم. برآن اول شو الی الکیدن
برقورتارسه م دیه باقارم. زیرا صول ال نه قدر تمیز
اولسه ینه شبهه لی برالدر. سویشه نلر آراسنده بویله
شبهه لی شیلر یاراشماز .

مجت پک نازک برشیدر . هر شیدن اول
تمیزلک ایستر، اینجه لک ایستر . اوفق برصایغیسزلق،
اوفق بردقتسزک انسانی برندن صوغوتیویرر، اولونجه یه
قدر آدامک ایچندن چیقماز . بونک ایچون هپ صاغ
ال ویریله لی، هم ده او ال تمیز بولونمالیدر. تمیز دکلسه
ال طوتمغه قالقماملیدر . قارشیکده کی ال ویرمک
ایسترسه؛ غفوایدر سکز؛ الیم توزلی یاخود ایصلاق
دیه عذر دیله مالیسکز. سببنی سویله مدن ال ویرمیجک
اولورسه کز عیب اولور . صوکره قارشیکزده کینک
کوکلی قالیر .

seve seye tutavım o eli eli —
min içinde tutmaktan zevk du —
yayım, yoksa bana sol elini ve —
rirsen ben onu istemeye istemeye
tutarım, bir an evel şu elimi e —
linden bir kurtarsam diye bakarım
zira sol el nekadar temiz olsa yine
şüpheli bir eldir, sevişenler arasında
böyle şüpheli şeyler yaraşmaz .

Muhabbet dediğin pek nazik
bir şeydir , her şeyden evel
temizlik ister, ufak bir dikkat —
sizlik insanı birinden soğutuverir,
ölünceye kadar adamın içinden
çıkamaz, bunun için hep sağ el
verilmeli hem de o el temiz bu —
lunmalıdır, temiz değilse el tut —
mağa kalkmamalıdır . Karşındaki
sana el vermek isterse affedersiniz
elim tozlu, yahut ıslak diye özür
dilemelisiniz . Sebebini söylemeden
el vermeyecek olursanız ayıp olur,
sonra karşınızdakinin gönü kalır.

برده وارد رکه ؛ بعضی آدامک الی چوق ترله،
صیر صیقلام بولنور . بویله اولانلرده پک مجبور
اولدجه کیمسه په ال اوزاتمالیدرلر . ایجاب ایدنجهده
وقتلیجه داورانوب تمیز مندیله ایله کیزلیجه الینی
قورلایارق اولیله ال طوتوشمالیدرلر . اما دیه جکسکزکه
بو اوزون ایش . البت یانه ظن ایتدیکز ؟ کندینی
باشقه لرینه سودیرمک ، کندینی باشقالرندن صوغوتماق
قولای دکیلدیر . بونک ایچون دقت ایدیله جک ، رعایت
ایدیله جک چوق شیلر واردر .

بونلرک بری ده سلاملاشدقدنصکره ال طوتولاجنی
صرهده اللرته چیپلاق بولونمسیدر . دیمک ال دیوه نیلی
ایزی باشقه سنه اوزاتمیه جغز . اوزاته جقسه ق مطلقا
ال دیوه نی چیقارمق لازمدر . بویله یایماق قابالقدر ،
ترا کتزلکدر . قارشیکده کنه اهمیت
ویرمه منزلکدر . ال دیدیک کونده اللی

Bir de vardır ki bazı adamın eli çok terler, daima sırsıklam durur, böyle olanlar da pek mecbur olmadıkça kimseye el uzatmamalıdır, icap edince de vakıtlıca davranıp temiz mendille gizlice elini kurulayarak öyle el tutuşmalıdır, ama diyeceksiniz ki bü uzuu iş . Elbette ya ne zannettiniz? kendini başkalarına sevdirmek , kendini başkalarından soğutmamak kolay değildir, bunun için dikkat edilecek , riayet edilecek çok şeyler vardır .

Bunların biri de selâmlaştıktan sonra el tutulacağı sırada ellerin çıplak bulunmasıdır, demek eldivenli elimizi baskasına uzatmayacağız , uzatacaksak mutlaka eldiveni çıkarmak lâzımdır . Böyle yapmamak kabalıktır, nezaketsizliktir, karşındakine ehemmiyet vermemezliktir, el dediğin günde elli

دفعه ییقانه بیلیر . لکن دیوهن بویله میدر .
اونک بر طاقی هیچ ییقانغه کلز . بر طاقی ده
ییقانسه ییقانیر اما عادت اولماشدر . دیمک
دیوهن دینیهن شی؛ اسکینجه یه قدر هیچ ییقانمان
قوللانیلان بر ال قابیدر . کندیسيله بیک درلوهرشی
طوتولان پاساقلی برال قابنی باشقه سنک کل کبی تمیز
النه اوزاتمق انسانیتته، مروتته یاقیشیرشی دکلدر . ایسترسه
او دیوهن یکی اولسون، ینه صول ال کبی شبهه لیدر .
شبهه لی بيله اولماسه ینه نزا کته یاقیشماز . ایچمدن کلن
بر محبتله اوزادینم الی ینه محبتلی برال قارشیلاملیدر .
حالبوکه بنم سوه سوه اوزادینم الیه یوکدن اورولش
دریدن یاپلش بر قلیف قارشی چیقیور . آما او
قلیفک ایچنده ال وارمش . وار اما آراده ده نهر
وار . بن اودوستمک الینی ردزلو بولامیورم . اونک الینی

defa yıkanabilir, lâkin eldiven böyle midir ya? onun bir takımı hiç yıkanmağa gelmez, bir takımı da yıkansa yıkanır ama âdet olmamıştır, demek eldiven denilen şey yıkanmadan kullanılan bir el kabıdır.

Kendisiyle bin türlü şey tutulan pasaklı bir el kabını başkasının gül gibi eline uzatmak insaniyete, mürüvvete yakışır şey değildir, isterse o eldiven yeni olsun, temiz olsun, yine sol el gibi şüphelidir, şüpheli bile olmasa yine nezakete yakışmaz.

İçimden gelen bir muhabbetle uzattığım eli yine muhabbetli bir el karşılamalıdır, halbuki benim seve seve uzattığım ele yünden örülmüş, deriden yapılmış bir kılıf karşı çıkıyor, ama o kılıfın içinde el varmış, var ama arada da neler var, o dostumun elini bir türlü bulamıyorum' onun elini

محبته صيقوب بر طات دويا ميورم . بو بكا
او دوستك بر جفاسي ، بر اذاسي دكليدر ؟
ايشته پيغمبر افنديمز بوكا راضي اوليورلر ، بوني
خوش آور ميورلر . بونك حقنده بر چوق حديث
شريفلر واردر .

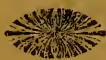
او زمانده شيمديكي كبي الديون قوللالتق عادتى
يوقدى . لگن كيتدكاري ياخود صارينوب بوروند
كلرى اثوابك ايچنده قالان الى چيقارمدن اويله جه
اثواب آلتندن ال طوتوشانلر اولوردى . صفوغه
صيچاغه قارشى الديون وظيفه سنى كورمك ايچون
يك اوزون ياپيلان قوللارك ايچنندن ده بربرينه ال
ويره نلر بولونوردى . ايشته پيغمبر افنديمز بوني
بكنميورلر . بويله يايىق بر انسايتسزلك ، بر
صروتسزلكدر دييورلر . بوني دوستلره قارشى روه
كوروليه جك بر جفا صاييورلر .

muhabbetle sıkıp bir tat duy -
muyorum, bu bana o dostumun
bir cefası, bir ezası değil midir ?
İşte bunun için Peygamber Efen -
dimiz buna razı olmuyorlar, bunu
hiç hoş görmiyorlar, buunun hak -
kında çok hadisi şerifler vardır.

O zamanda şimdiki gibi eldiven
kullanmak âdeti yoktu, lâkin gi -
yindikleri yahut sarınıp bürün -
dükleri esvabın içinde kalan eli çı -
karmadan öylece esvap altından
el tutuşanlar olurdu, soğuşa sı -
cağa karşı eldiven vazifesini gör -
mek için pek uzun yapılan kol -
ların içinden de birbirine el veren -
ler bulunurdu, işte Peygamber
Efendimiz buun beğenmiyorlar,
böyle yapmak bir insaniyet -
sizlik, bir mürüvvetsizliktir, di -
yorlar, bunu dostlara karşı reya
görülmiyecek bir cefa sayıyorlar.

نه كوزهل ، نه قدر حقلی برسوز! نه قدر اهمیتلی
برزاکت درسی! بودرس بزه بیک اوچیوز بو قدر
سنه اول ویرلدیکی حالده مدنیت دنیاسی بونی دها یکی
یکی عقل ایتمکه باشلامشدر.

أل طوتوشورکن الدیوهن چیقارمق صوک
زمانلرده موده اولمشدر. بویله اینجه لکری هر کسدن
اول بزم یایمامن لازمدی . شیعدی یه قدر یایامدقبه
باری بوندن صوکره یایمغه چالیشالم. پیغمبر افندیترک
دها نه کوزهل تریه نزاکت ، وصایغی درساری
واردرکه هربری بوتون جهانه اورنک اولاجق
شیلدر. انشالله اونلری ده دیلم دوندیکی قدر
سویله مکه غیرت ایده رم . بوسفرلک بو قدرله قالسین .

Ne güzel , ne kadar haklı bir ..söz ! ne kadar ehemmiyetli bir nezaket dersi !..

Bu ders bize bin üçyüz bu kadar sene evel verildiği hâlde medeniyet dünyası bunu daha yeni yeni akıl etmeğe başlamıştır , el tutuşurken eldiven çıkarmak son zamanlarda moda olmuştur, böyle incelikleri herkesten evel bizim yapmamız lâzımdı , şimdiye kadar yapamadıksa bundan sonra yapmağa çalışalım . Peygamber Efendimizin daha ne güzel terbiye, nezaket , saygı dersleri vardır ki her biri bütün cihana örnek olacak şeylerdir, inşallah onları da dilim döndüğü kadar söylemeğe gayret ederim, bu seferlik bu kadar kalsın \

Yanlış	Doğru	Sayfa	Satır
Evvel	Fvel	39	22
Yakınlıyor	Yakın sayılıyor	41	1
Deiyil	Değil	43	9
Kızımıyacrkınız	Kızımıyacaksın	45	11
Kazanyım	Kazanayım	45	17
Yermeğe	Vermeğe	47	10
Etrafindakiler	Etrafindakilere	47	21
Farahlandırması	Ferahlandırması	51	21
Getirmiştir	Getirmiştir	57	2
Tutarmıydi	Tutarmıydı	57	23
Tuttşurlardı	Tutuşurlardı	59	7
Şevdir	Şeydir	59	13
Birinini	Birini	61	4
İşte	İşte	61	5
Kerre	Kere	61	22
Lakin	Lâkin	63	1
duruvor	duruyor	63	7
bâzı	bazı	63	18
seye	seve	71	1
tutavım	tutayım	71	1
uzuu	uzun	73	8
baskasına	başkasına	73	18
karşındakine	karşındakine	73	22
İçinden	içinden	75	16
duymuyorum	duyamıyorum	77	1
buun	bunu	77	18

Fiyatı 35 kuruştur

Kitabı yazanın bastıracağı Kitaplar

Vücut sağlığı	✓ Köy hıttıbı
Çanakkale cephesinde	✓ Köy hocası
duyup düşündüklerim	✓ Köyü ilmihalı
Vaz	✓ Türkçe hutbeler
Asker ilmihalı	✓ İptidullerde Dindarleri

Türkçe hutbelerle Vaz ve Asker ilmihalinden başka bu kitapların mevcudu kalmamıştır. Köy hocası her on beş günde bir çıkar mecmurudur. Seneligi yüz otuzdur.